

עפ 16350-08-24 - פלוני נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 16350-08-24

לפני: כבוד השופטת דפנה ברק-ארז
כבוד השופטת גילה כנפי-שטייניץ כבוד השופטת
רות רונן

המערער: פלוני
נגד

המשיבה: מדינת ישראל
ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר
שבע מיום 26.6.2024 בתפ"ח 4983-06-21
שניתן על-ידי כבוד השופטים ג' שלו, ד' כהן ו-א'
ברסלר-גונן
ז' בתשרי תשפ"ה (09 אוקטובר 2024)
תאריך ישיבה: עו"ד עידית פרג'ון
בשם המערער: בשם המשיבה:

בשם שירות המבחן
לנוער:

פסק-דין

1. ביום 10.9.2023 הורשע המערער על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בין היתר, בעבירות של התפרעות וזריקת אבנים (תפ"ח 4983-06-21, השופטות ג' שלו ו-ד' כהן והשופט א' ברסלר-גונן). המערער לא היה חלק מהתכנון המקורי של המעשים ושוכנע על-ידי הנאשמים האחרים, המבוגרים ממנו, להשתתף בהם. אולם, לא בכך עיקר דיוננו, אלא בתהליך השיקום והשינוי יוצא דופן שעבר. במסגרתו, הוא נטל אחריות על מעשיו, הכיר בחומרת מעשיו, ושינה את דרכיו. הכול - כמפורט להלן.

2. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש, ובהמשך לכך הוגשו בעניינו של המערער מספר תסקירים מטעם שירות המבחן לנוער (להלן: שירות המבחן). התסקירים תיארו כי המערער שולב במעון "אחוזה", שבו הוא שהה במשך כשנתיים וחצי עד ליום 22.1.2024. במסגרת זו החל המערער בתהליך טיפולי ולימודי מקיף. בתסקיר צוין כי המערער נרתם

לתהליך הטיפול, ובלט בכל התחומים שבהם השתלב. הוא השלים את לימודיו התיכוניים, קיבל תעודת בגרות מלאה וכן הביע נכונות להתגייס לצה"ל ולתרום לחברה. עוד צוין כי המערער מבין את חומרת העבירות שביצע, ומגלה חרטה וצער על מעורבותו בהן. שירות המבחן התרשם מהמערער כצעיר "בעל מוטיבציה, כוחות ושאילות לנהל אורח חיים נורמטיבי". בהמשך לכך, ולאחר שהשלים את ההליך הטיפולי במעון, חזר המערער לבית הוריו, החל לעבוד, והביע נכונות להשתלב בהמשך בלימודים אקדמיים. כמו כן, המערער השתלב בתכנית טיפול מטעם שירות המבחן לנוער והצליח לשמור על תפקוד יציב וחיובי. שירות המבחן התרשם כי ההליך הטיפולי שעבר המערער נותן מענה לגורמי הסיכון בעניינו והמליץ על ענישה שיקומית, חלף השמתו במאסר מאחורי סורג ובריח.

3. ביום 26.6.2024 גזר בית המשפט המחוזי על המערער 24 חודשי מאסר בפועל (בניכוי ימי מעצרו) לצד מרכיבי ענישה נוספים (תפ"ח 4983-06-21, השופטות ג' שלו ו-ד' כהן והשופט א' ברסלר-גונן).

4. הערעור שבפנינו מכוון כאמור כלפי רכיב עונש המאסר בן 24 החודשים שנגזר על המערער. בהקשר זה, המערער טוען כי בית המשפט המחוזי לא נתן משקל ראוי לתהליך השיקומי שעבר, וכי מאסרו בפועל לתקופה של 24 חודשים יפגע באפשרותו להמשיך בתהליך זה. עוד טוען המערער כי היותו קטין בעת ביצוע העבירות, ושהותו הממושכת במעון מצדיקים הימנעות ממאסר בפועל, וכי יש להביא בחשבון את לקיחת האחריות על מעשיו, את ההליך השיקומי שעבר ואת האופן שבו שינה את מסלול חייו. מנגד, המדינה טוענת כי חומרת מעשיו של המערער מצדיקה להותיר על כנו את עונש המאסר שנגזר עליו, וכי פסק דינו של בית המשפט המחוזי מאזן באופן ראוי בין מכלול שיקולי הענישה הרלוונטיים.

5. לקראת הדיון, הוגש מטעם שירות המבחן תסקיר עדכני בעניינו של המערער, ממנו עולה כי המערער ממשיך במגמת ההתקדמות בתהליך הטיפול. כן צוין כי המערער שואף להשתלב בשירות לאומי, על מנת לתרום לחברה, "לסייע לאנשים ולהרגיש משמעותי עבורם", ואף להשתלב בעתיד בלימודי הוראה. בנוסף נכתב בתסקיר כי המערער מנהל אורח חיים יציב ושקט וכי הוא עקבי ביחס לרצונותיו ושאילותיו לעתיד. שירות המבחן התרשם כי ההליך המשפטי ותוצאותיו מהווים עבור המערער הרתעה משמעותית, כי גורמי הסיכון במצבו פחתו וכי עונש מאסר עשוי להעמידו בסיכון לעבור סוציאליזציה לחיי עבריינות ולפגוע באופן מהותי בהליך הטיפולי שעבר. עוד צוין כי המערער חושש מכך שיסבול מהתנכלויות בכלא על רקע משפחתי. בסיכומו של דבר, שירות המבחן המליץ כי מאסרו של המערער ירוצה בדרך של עבודות שירות וכי במהלך תקופה זו הוא יועמד תחת צו מבחן.

6. ביום 9.10.2024 התקיים הדיון בערעור בפני ההרכב הנוכחי, ובו חזרו הצדדים על עיקר טענותיהם.

7. בתסקיר משלים שהוגש בהסכמת המדינה ביום 18.12.2024 צוין כי המערער השתלב בשירות לאומי וביום 9.12.2024 החל לעבוד כמתנדב בבית החולים "סורוקה". בתסקיר תואר כי המערער רואה בהתנדבותו שליחות, ומייחס לתפקידו בשירות הלאומי חשיבות רבה. נוכח תפקודו התקין, שילובו בשירות לאומי, החרטה שהביע ביחס להתנהגותו בעבר, המוטיבציה הגבוהה שלו לתפקוד תקין וההליך הטיפולי שעבר, שירות המבחן שב והמליץ כי מאסרו של המערער יקוצר וירוצה בדרך של עבודות שירות. כמו כן, הומלץ כי המערער יחל בריצוי עונשו בסיום השירות הלאומי, על מנת שיוכל להשלימו.

8. מנגד, המדינה נותרה בעמדתה לפיה חרף המגמה החיובית הניכרת שהוצגה בתסקיר, ובשים לב לחומרת העבירות שבהן הורשע המערער, יש להותיר את רכיב עונש המאסר על כנו.

9. לאחר ששקלנו את עמדות הצדדים, אנו סבורות כי במכלול הנסיבות, ובפרט בשים לב לדרך השיקומית הייחודית שבה צעד המערער, יש לקבל את הערעור כך שיושת על המערער עונש מאסר שאותו יוכל לרצות בדרך של עבודות שירות.

10. גישתו העונשית הבסיסית של בית המשפט המחוזי מקובלת עלינו. אולם, זהו אחד מאותם מקרים חריגים שבהם הצטברות הנסיבות המיוחדות מטה את הכף לעבר הקלה בעונשו של המערער. בהקשר זה יש לתת את מלוא המשקל לדרך השיקומית המרשימה שעשה המערער, שהיה כאמור קטין במועד ביצוע העבירות ולכך ששהה כשנתיים וחצי במעון. המערער עבר כבר דרך משמעותית מאז ביצע את העבירות המיוחסות לו. מעצרו שימש לו תמרור אזהרה, והביא למפנה בחייו. המערער פסע והתמיד בהליך שיקומי מאומץ וניתב בהתמדה את מסלול חייו לדרך הישר. המערער שאף לסגל לעצמו אורח חיים נורמטיבי, ואף השקיע מאמצים רבים על מנת לנתב את יכולותיו לכיוון חיובי של תרומה לחברה. נדגיש כי לא נעלמה מעינינו חומרת העבירות שביצע המערער, תוך פגיעה באחרים. עם זאת, דומה כי כיום המערער מבין את הטעויות שעשה בעבר ומחזיק בכלים שיאפשרו לו להימנע מלחזור עליהן. בשים לב לכל אלה, ובהתחשב בחשש שהביעו גורמי הטיפול מהכנסתו של המערער למאסר מאחורי סורג ובריה, מצאנו לנכון ללכת בדרך שהתווה שירות המבחן, להמיר את עונש המאסר בפועל שהוטל על המערער לתקופה קצרה יותר ולהורות על ריצוי בדרך של עבודות שירות. הדברים מקבלים משנה חיזוק בשים לב לפסק דין שניתן לאחרונה במקרה שמאפייניו דומים, במובן זה שנגע לקטין שהורשע בעבירות אלימות בהקשר דומה ועבר הליך שיקום משמעותי (ראו: עפ"ג 21154-10-24 מדינת ישראל נ' פלוני (29.1.2025)).

11. סוף דבר: בנסיבותיו הייחודיות של המקרה ולנוכח ההליך השיקומי יוצא-הדופן שעבר המערער, הערעור מתקבל במובן זה שחלף עונש המאסר בפועל שהושת עליו בבית המשפט המחוזי, הוא ירצה עונש מאסר בן תשעה חודשים, בדרך של עבודות שירות, ככל שיימצא מתאים לכך. כמו כן, יוטל עליו צו מבחן למשך שנה, בהתאם להוראותיו של שירות המבחן

לנוער. שאר מרכיביו של גזר הדין יישארו בעינם.

12. הממונה על עבודות השירות יגיש עד ליום 20.4.2025 חוות דעת בעניין התאמתו של המערער לעבודות שירות. בהקשר זה, הממונה על עבודות השירות ייתן את דעתו לאפשרות לשלב את המערער בעבודות שירות (ובכלל זה להתחשב, ככל הניתן, במועדים הרלוונטיים לתקופת השירות הלאומי, שבו הוא משולב). לאחר מכן יינתן פסק דין משלים בעניינו.

ניתן היום, כ' אדר תשפ"ה (20 מרץ 2025).

רות רונן
שופטת

גילה כנפי-שטייניץ
שופטת

דפנה ברק-ארז
שופטת